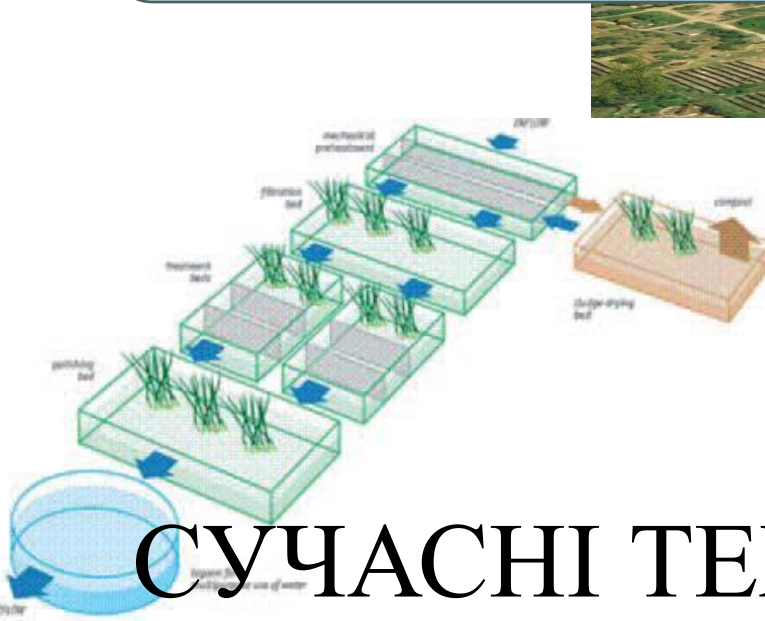
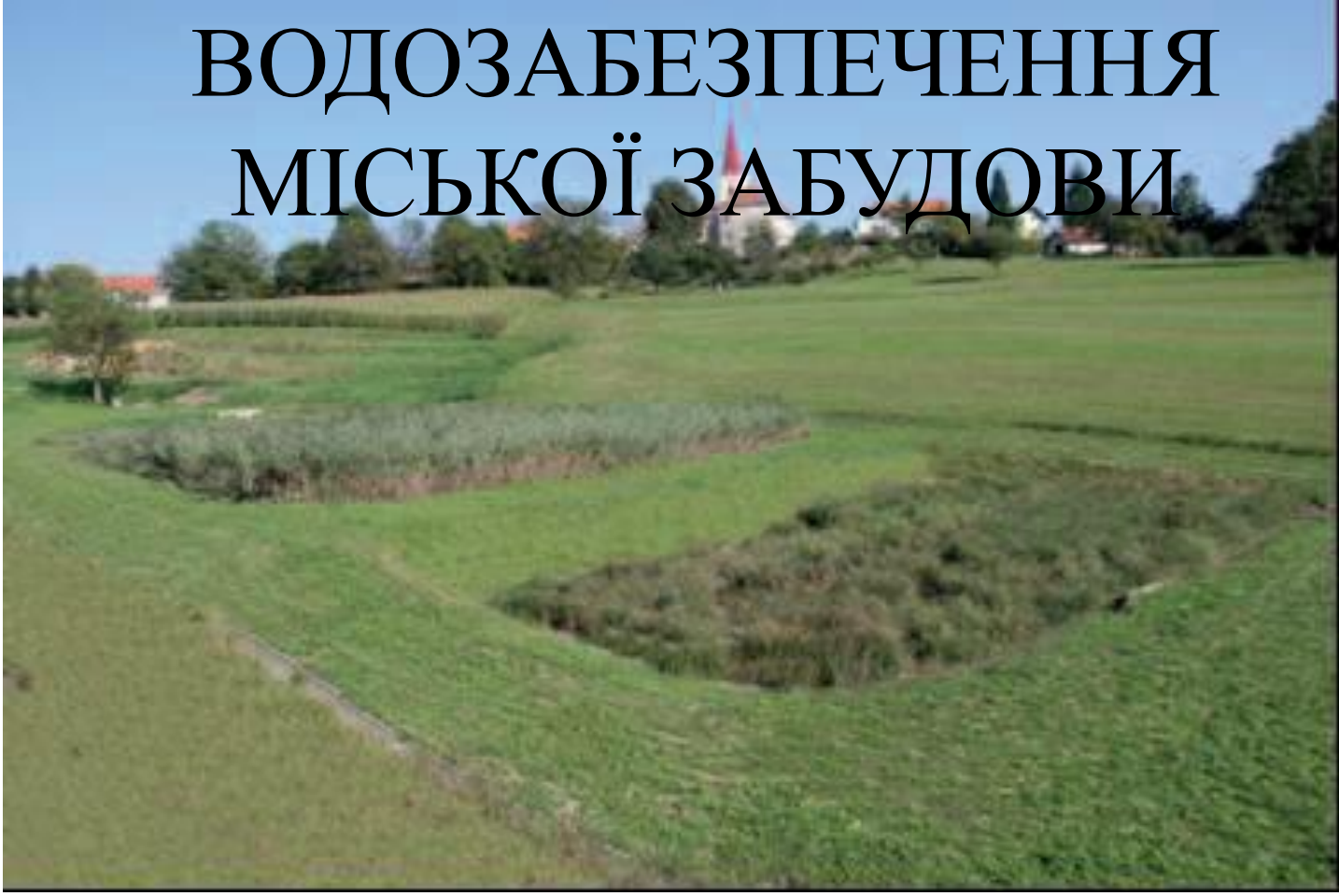

Добровольська О.Г.

Лекції-22 години;
практичні заняття-10 годин;
самостійна робота-88 годин,
загальна кількість-120 годин

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ

•Тема 1. Система водопостачання як комплекс взаємозалежних будівельних об'єктів

- 1. Система водопостачання господарсько-питних водопроводів міст і промислових підприємств.
- 2. Вплив природно-ландшафтних умов на структуру системи водопостачання.
- 3. Особливості п'єзометричних ліній систем водопостачання.

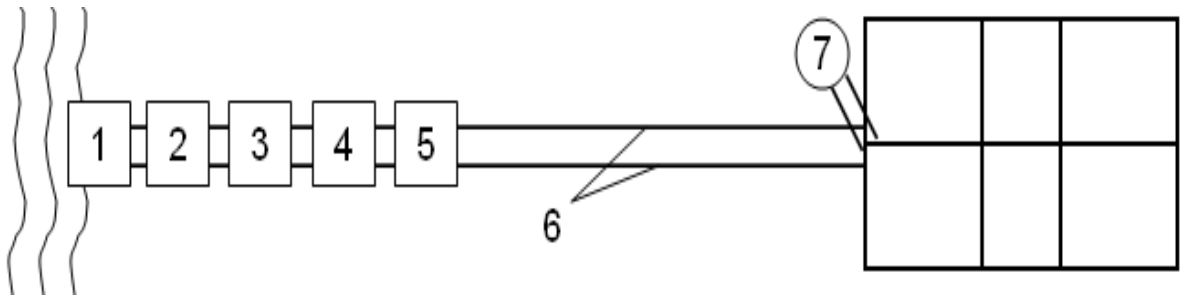

Рисунок 1 – Схема системи водопостачання для господарсько-питних потреб міста

1 – водозабірні споруди;

2 – насосна станція I підйому;

3 – очисні споруди;

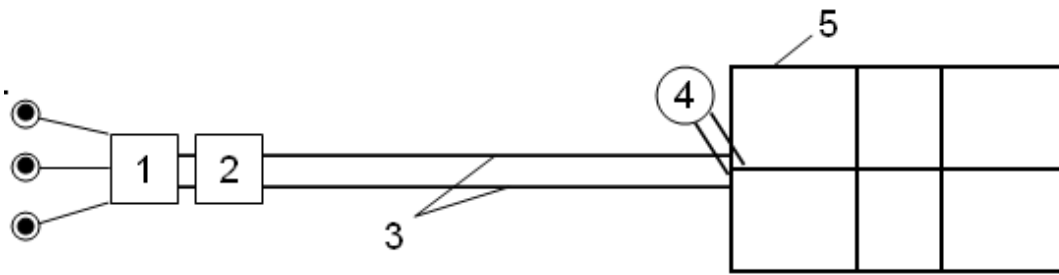
4 – резервуари чистої води;

5 – насосна станція II підйому;

6 – водогони;

7 – водонапірна башта;

8 – водогінна мережа.

**Рисунок 2 – Схема системи водопостачання при
забиранні води з підземного джерела**

св.1-св.3 – артезіанські свердловини;

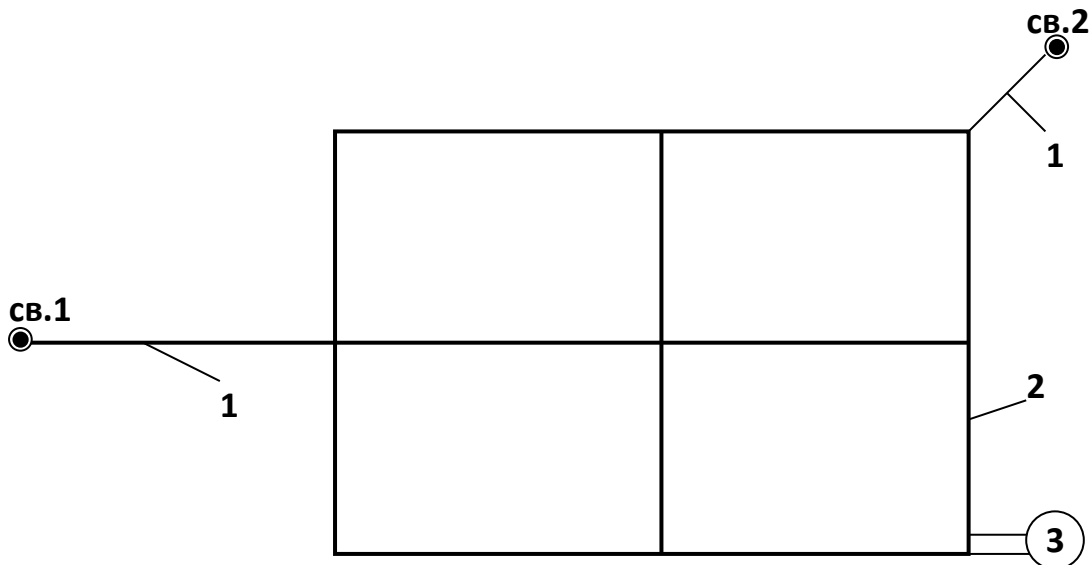
3 – водогони;

1 – резервуари чистої води;

4 – водонапірна башта;

2 – насосна станція;

5 – водопровідна мережа.

**Рисунок 3 – Схема системи водопостачання з
підземного джерела з безпосередньою подачею води в
мережу**

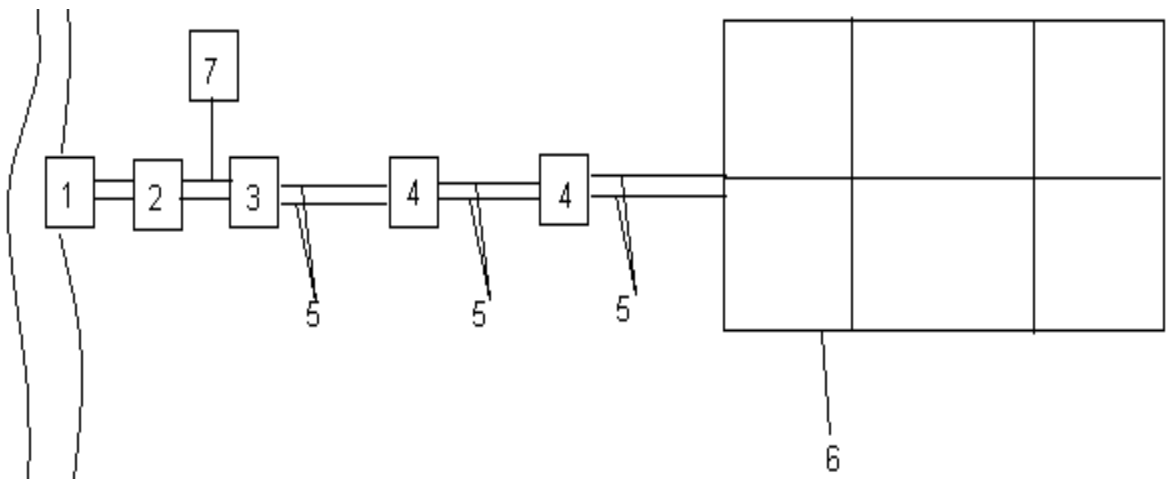

Рисунок 4 – Схема системи водопостачання з гірського джерела

1 - водозабірні споруди;	5 – водоводи;
2 – відстійники;	6 – водопровідна мережа;
3 – резервуари чистої води;	7 – споруди для знезаражування
4 – розвантажувальні резервуари;	

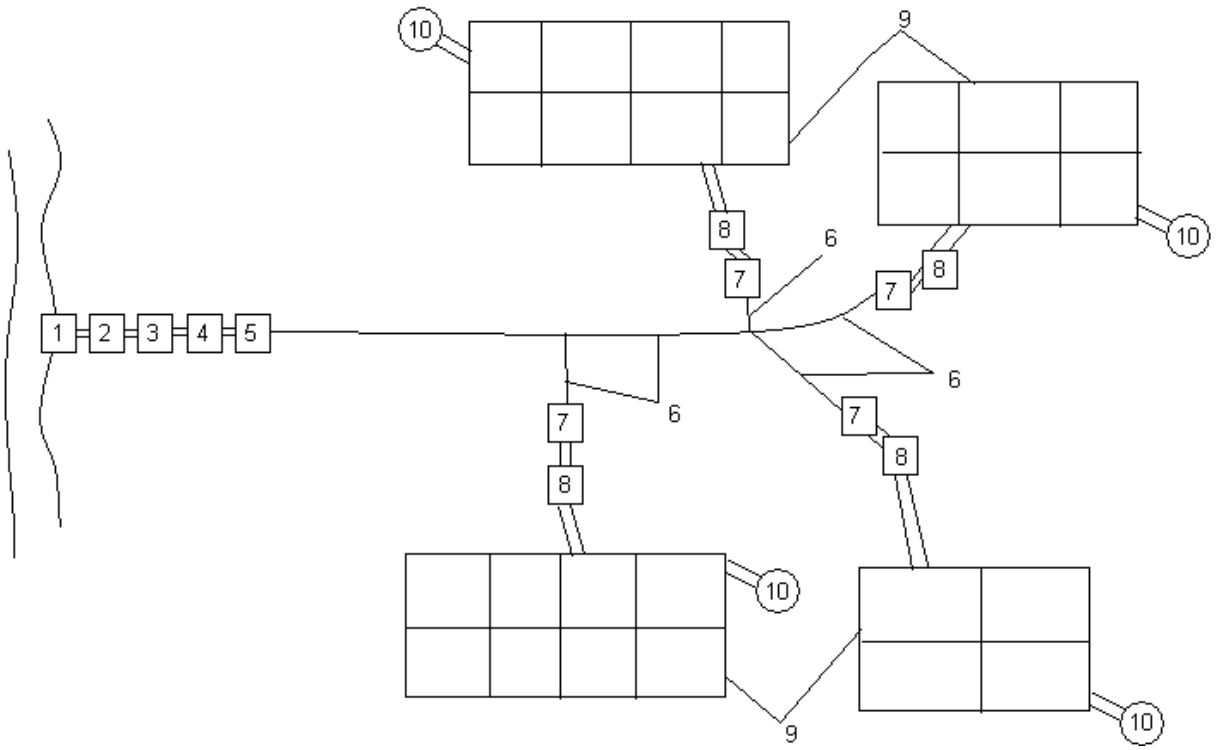
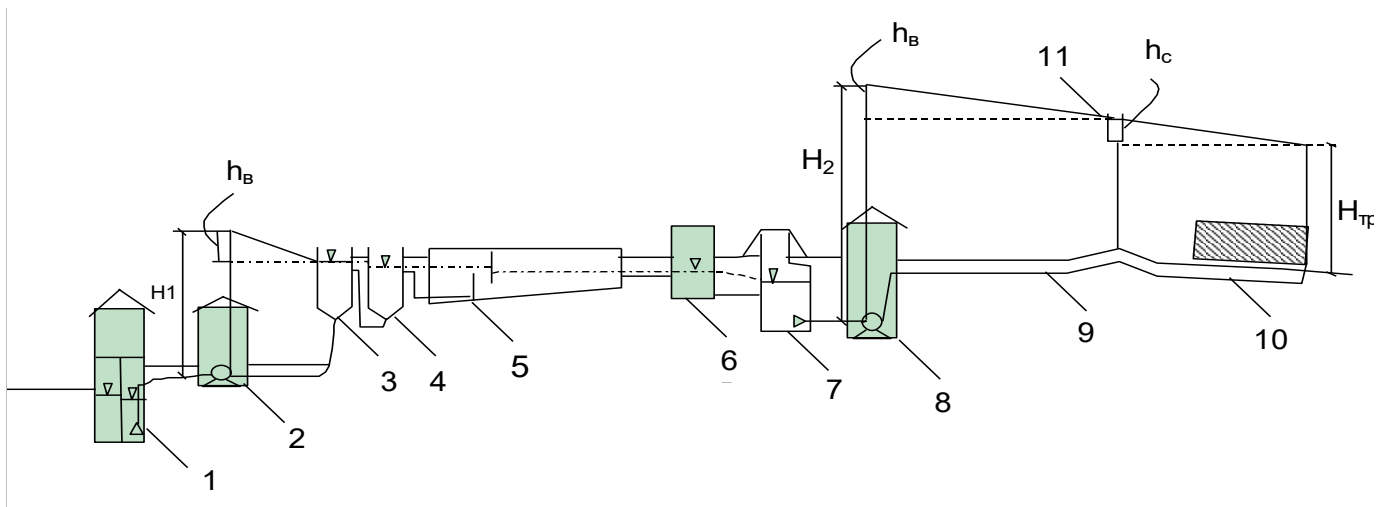

Рисунок 5 – Схема районної (групової) системи водопостачання

1 – водозабір;	6 – водоводи;
2 – насосна станція I підйому;	7 – запасні РЧВ;
3 - очисні споруди;	8 – насосні станції III підйому;
4 – резервуари чистої води;	9 – водогінні мережі окремих населених місць;
5 – насосна станція II підйому;	10 – водонапірні башти.

**Рисунок 6 – П'єзометричні лінії в системі
с забором води з поверхневого джерела**

- 1 – водозабір;
- 2 – насосна станція I підйому;
- 3 – камера гасіння очисної станції;
- 4 – змішувач;
- 5 – горизонтальний відстійник з камерою
пластівцеутворення;
- 6 – швидкий фільтр;
- 7 – резервуар чистої води;
- 8 – насосна станція II підйому;
- 9 – водоводи;
- 10 – мережа міста.

Напір насосної станції I підйому

$$H_I = Z_{гас} - Z_{б.к.} + \sum h_{н.ст.} + \sum h_{нап.вод.}$$

Перепад між рівнем води в камері гасіння і в резервуарах чистої води визначається втратами напору в спорудах і в комунікаціях:

$$Z_{рчв} = Z_{гас} - \sum h_{спор.} - \sum h_{тр.}$$

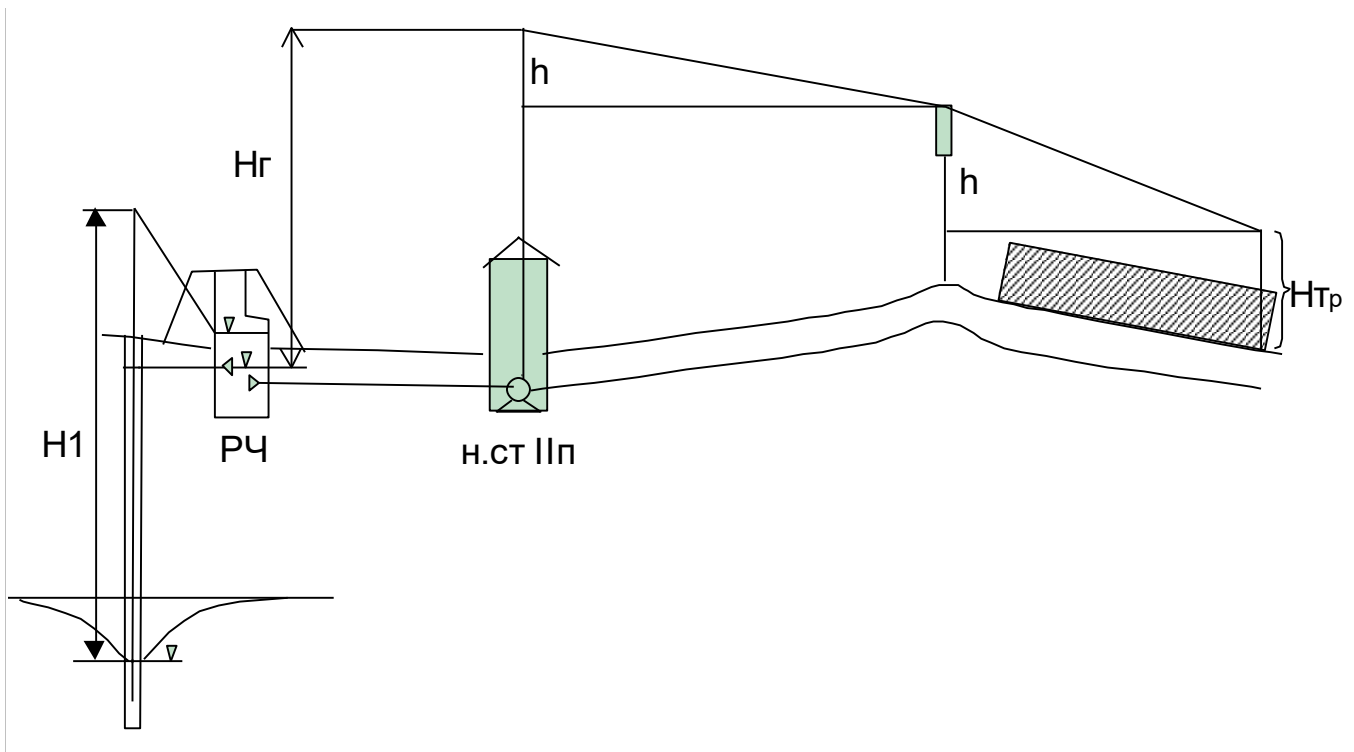

Рисунок 7 – П'єзометричні лінії в системі з забором води зі свердловинами при наявності резервуарів чистої води

3. Напір насосів у свердловині дорівнює

$$H_1 = Z_{pчв} - Z_{д.ур.} + \sum h_{нас} + \sum h_{нап.тр}$$

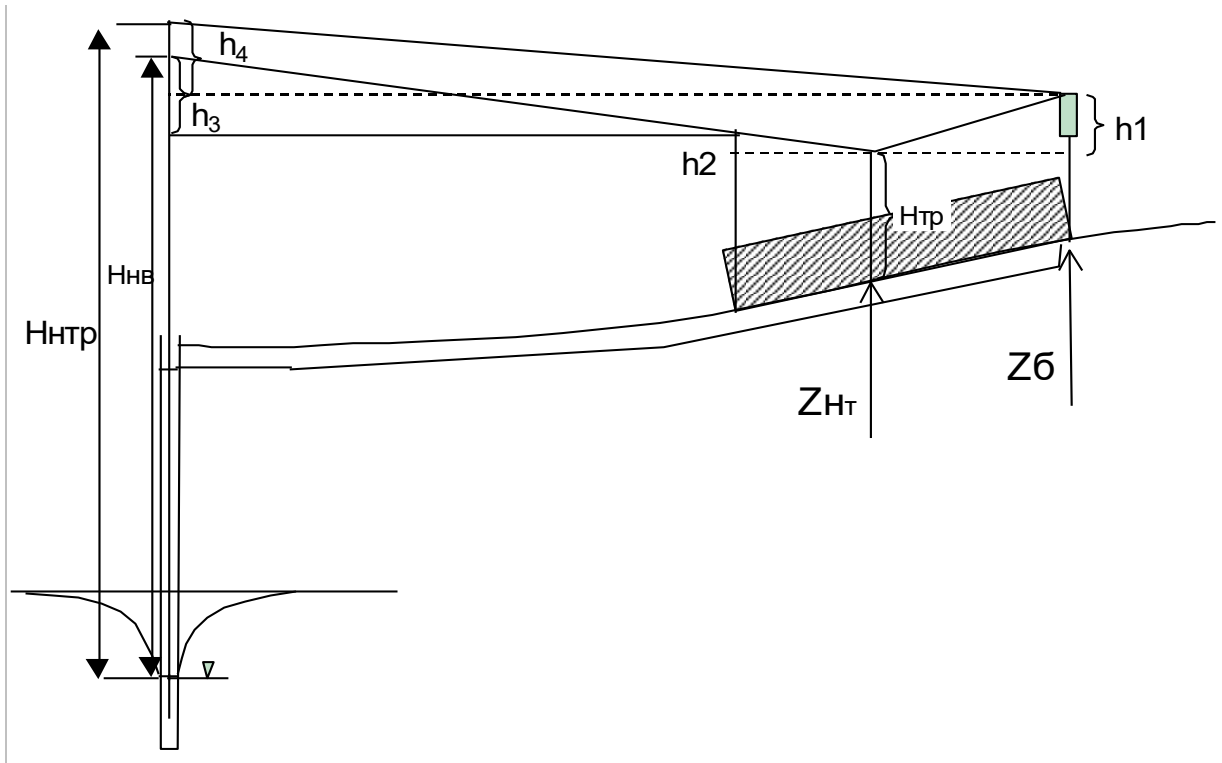

Рисунок 8 – П'єзометричні лінії в системі з подачею води зі свердловини безпосередньо в мережу

Напір насосів при максимальному водорозборі буде

$$H_{м.в.} = H_{II} + h_2 + h_3 + Z_{Н.Т.} - Z_{д.р.} + \sum h_{нас} + \sum h_n$$

Напір насосів при максимальному транзиті дорівнює

$$H_{м.тр.} = H_{баш} + H_{бак} + \sum h_c + \sum h_{вод.тр} + Z_б - Z_{Д.Р} + \sum h_{нас} + \sum h_n$$

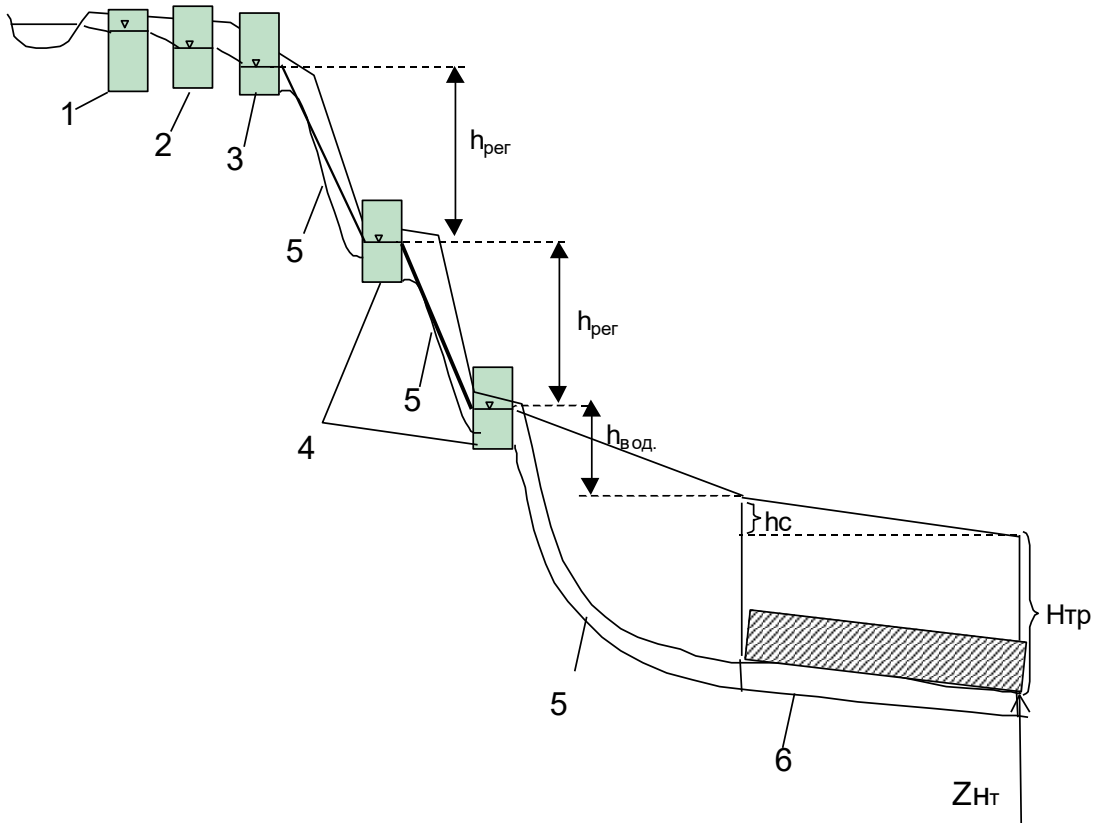
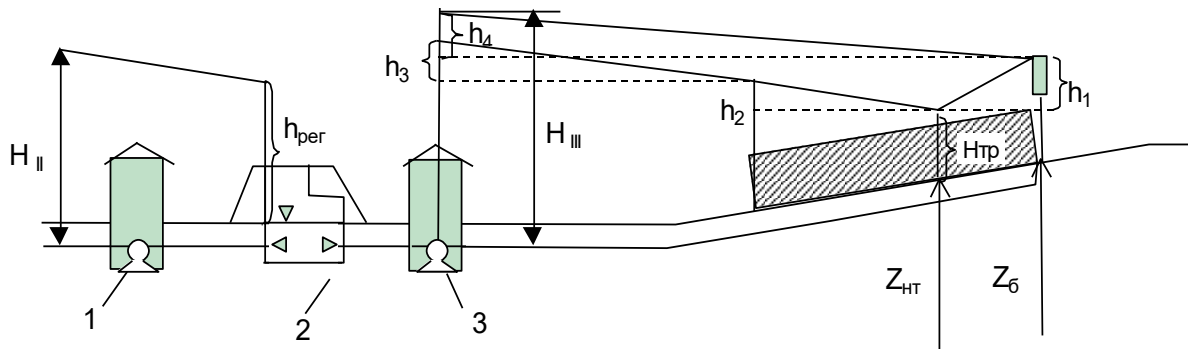

Рисунок 9 – П'єзометричні лінії в системі водопостачання з гірського джерела

1 – водозабір;	4 – розвантажувальні резервуари;
2 – відстійники;	5 – водоводи;
3 – резервуари чистої води;	6 – водопровідна мережа;

Необхідна висота регулювання визначається за формулою

$$h_{рег} = \Delta Z + \sum h_{вод} + \Delta Z_{рег}$$

Малюнок 10 – П'єзометрична лінія до кожного з населених пунктів групового водопроводу

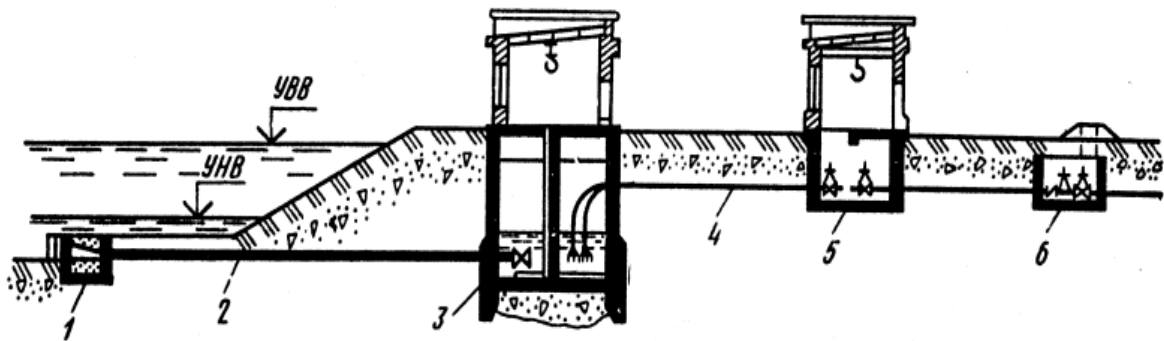
- 1 – насосна станція II підйому;
- 2 – запасний резервуар чистої води у населеного пункту;
- 3 – насосна станція III підйому

Напір насосної станції II підйому визначається за формулою

$$H_{II} = H_{Г} + \sum h_{м.в} + H_{B}$$

Тема 4. Використання сучасних водних технологій в роботі поверхневих водозабірних споруд

1. Особливості реальних водозаборів вітчизняних і закордонних міст.
2. Основні проблеми, що підлягають розв'язуванню для поліпшення роботи споруд при заборі води з поверхневих вод.
3. Основні проблеми, що підлягають розв'язуванню для поліпшення роботи споруд при заборі води з підземних джерел.
4. Шляхи поліпшення роботи спеціальних водозаборів.

План

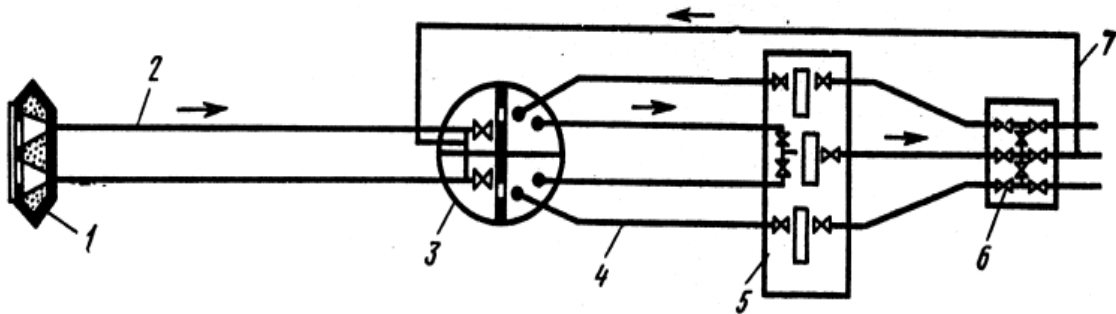

Рисунок 4.1 – Схема руслового водозабору з роз'єднаною компоновкою

1 – оголовок; 2 – самопливний водогін; 3 – приймальне відділення берегового колодязя; 4 – всмоктувальне відділення; 5 – насосна станція I підйому; 6 – камера переключень; 7- водогін подачі промивної води;

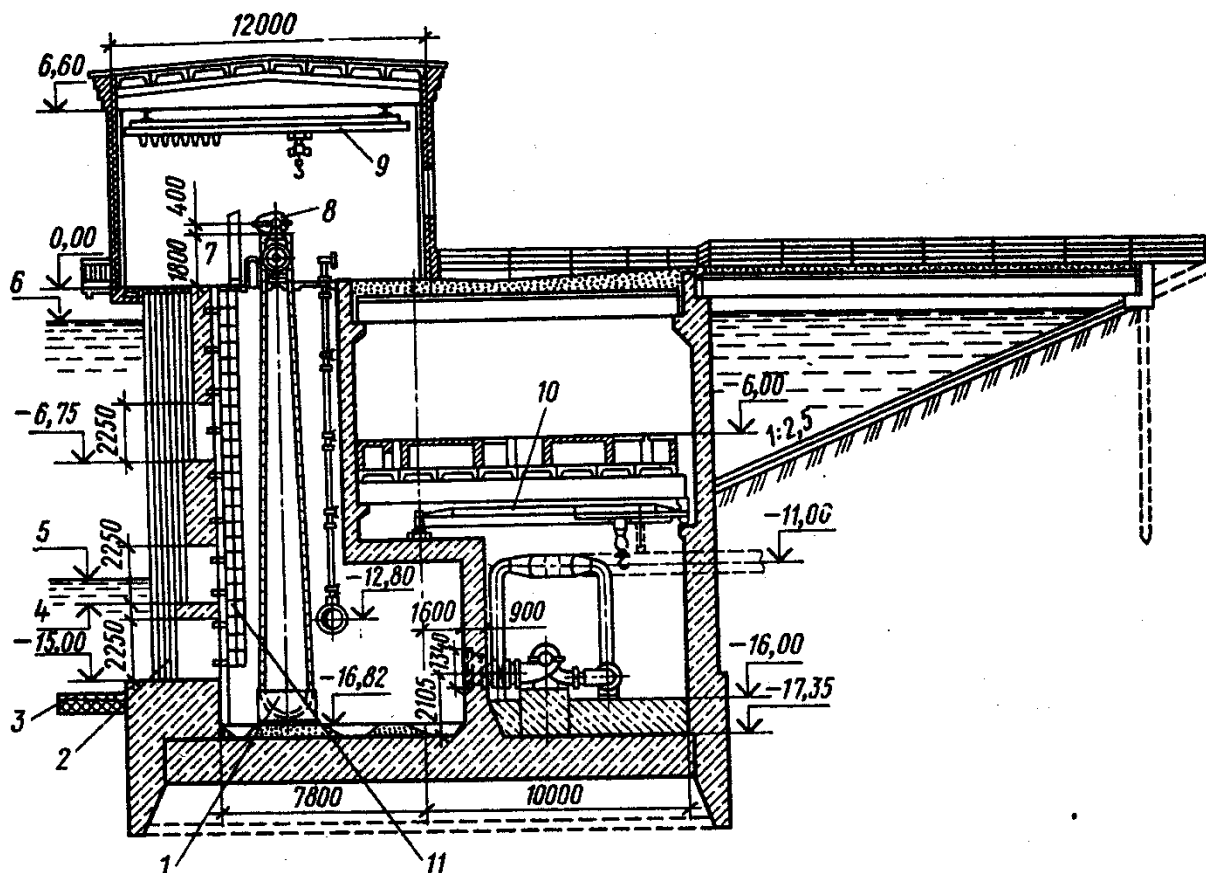
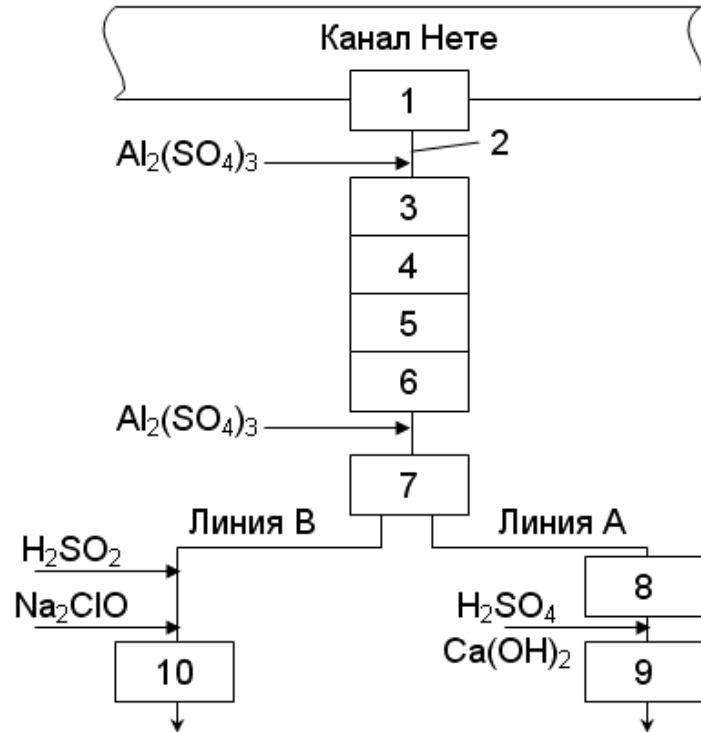

Рисунок 4.2 – Схема берегового колодязя з роз'єднаною компановкою:

1- водоочистна сітка; 2- гладка рибовідгороджувальна сітка;
 3- кам'яна підготовка; 4,5 – мінімальні рівні літній та зимовий, 6- максимальний рівень, промивний устрій сітки,
 8 – привід сітки, що обертається, 9 – підвісна кран-балка,
 10 – радіальна кран-балка, 11 – сходи;

1 – водоприймач; 2 – лоток
Вентурі; 3-7 – водоймища
відстійники;

8 – три відстійних басейни;
9, 10 – насосні станції I підйому.

**Рисунок 4.3 – Схема
водозабору м. Антверпена**

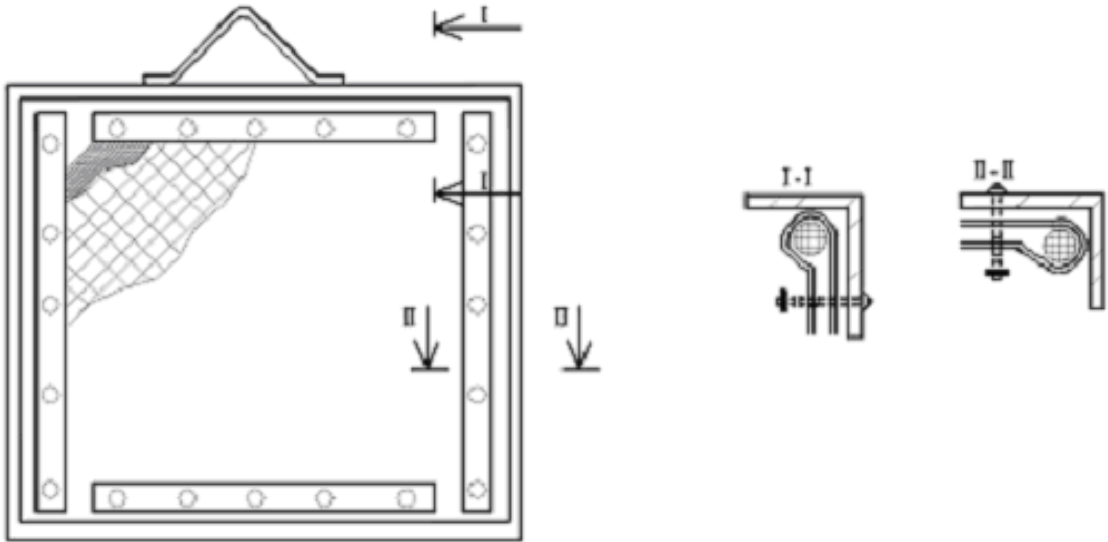

Рисунок – Плоска сітка

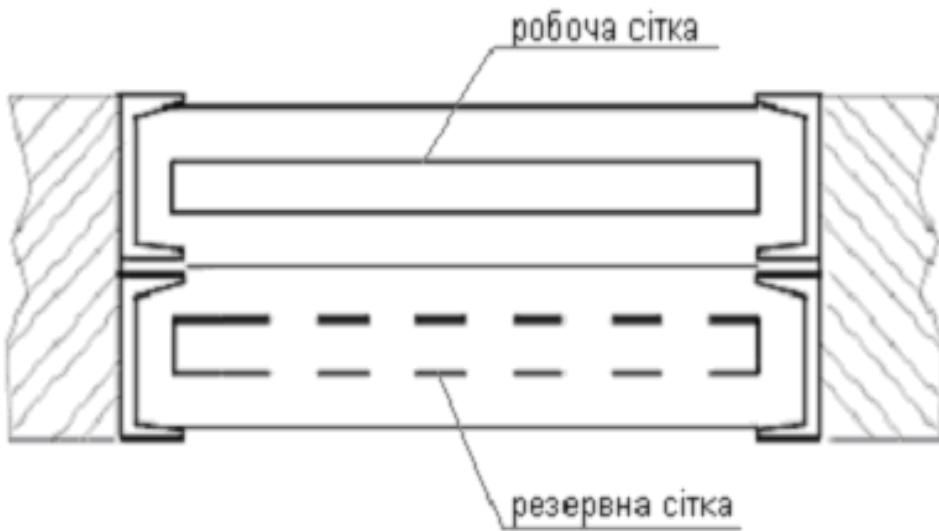
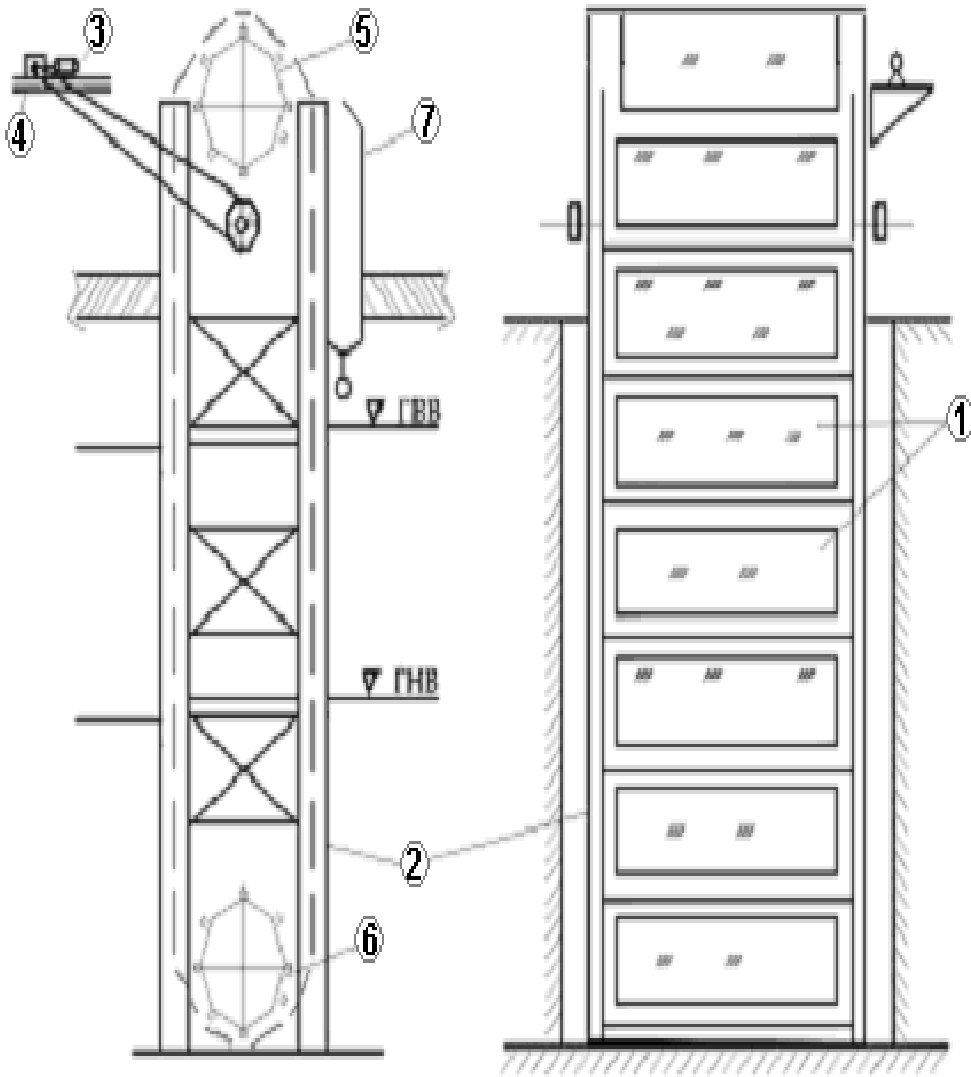
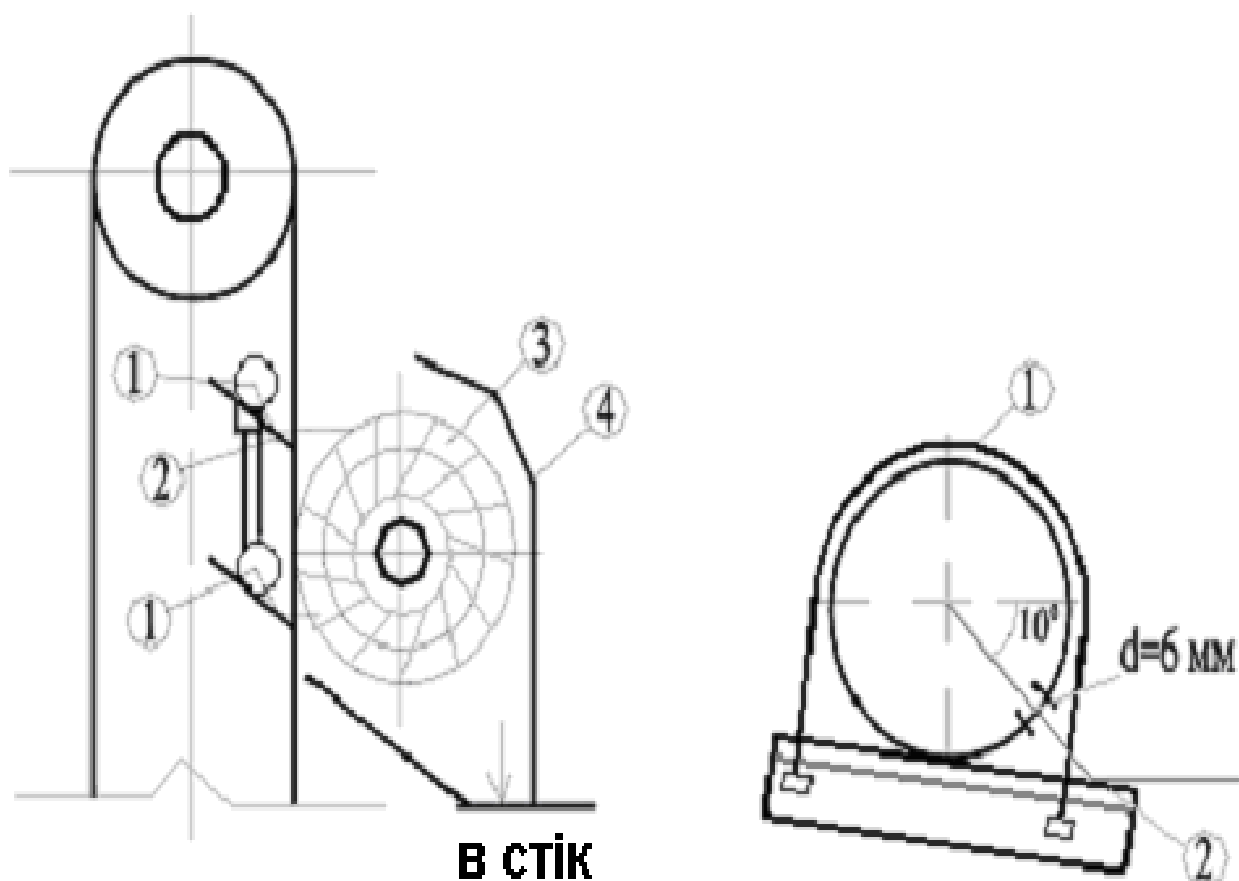

Рисунок – Установка сіток в направляючі

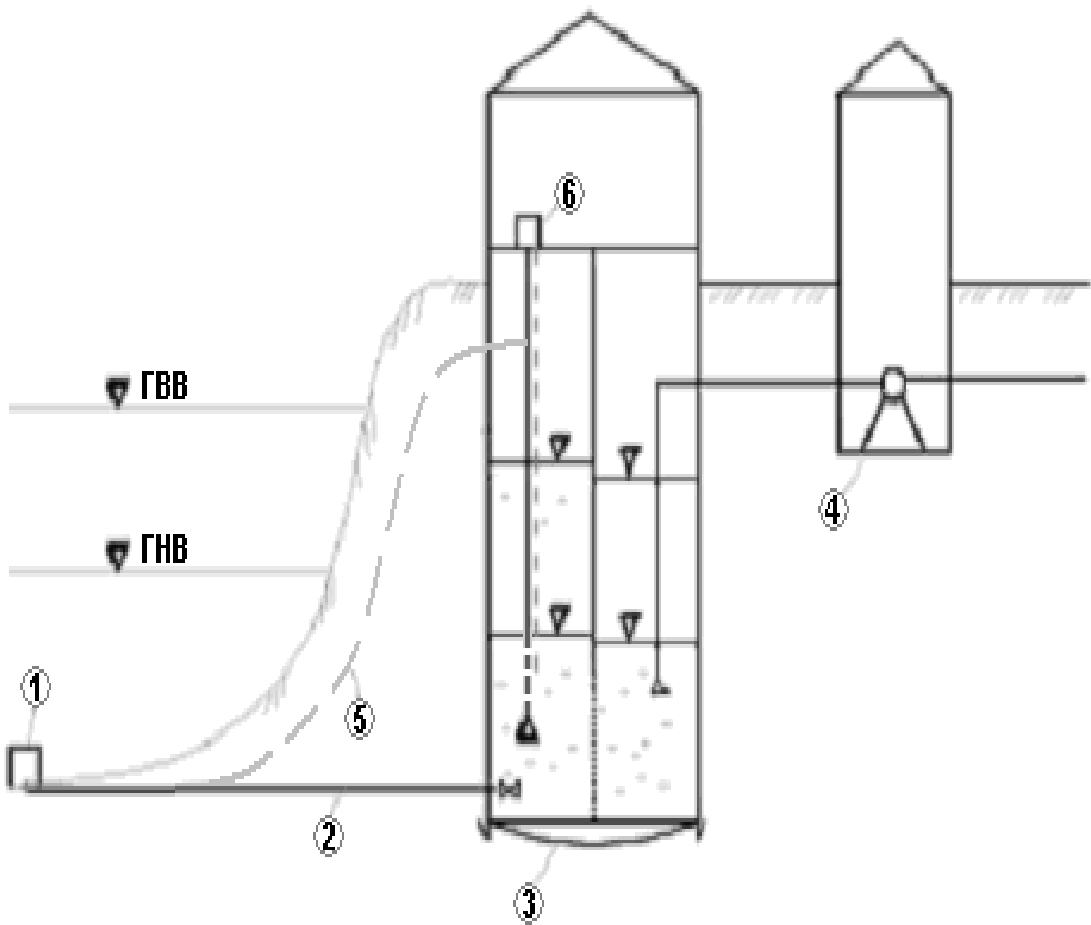
1 – секції сіток на роликівому ланцюгові; 2 – каркас з направляючими для роликівого лагцюга; 3 – електродвигун; 4 – редуктор; 5 – верхній ведучий барабан; 6 – нижній направляючий барабан; 7 – лоток для збору промивної води.

Рисунок – Сітка, яка обертається

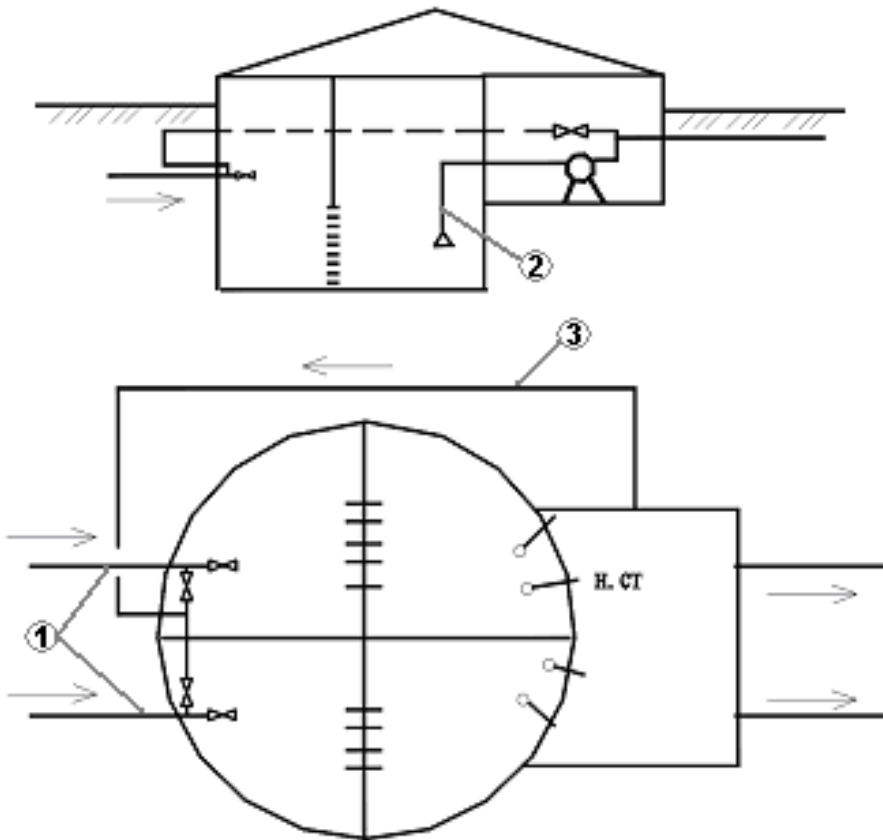
1 – промивні труби $d=70\text{мм}$; 2 – направляючі для формування плоского промивного струменю; 3 – нейлонові щітки, що обертаються; 4 – лоток для відбиву і збору води після промивки сітки.

Рисунок 3.6 – Промивний пристрій

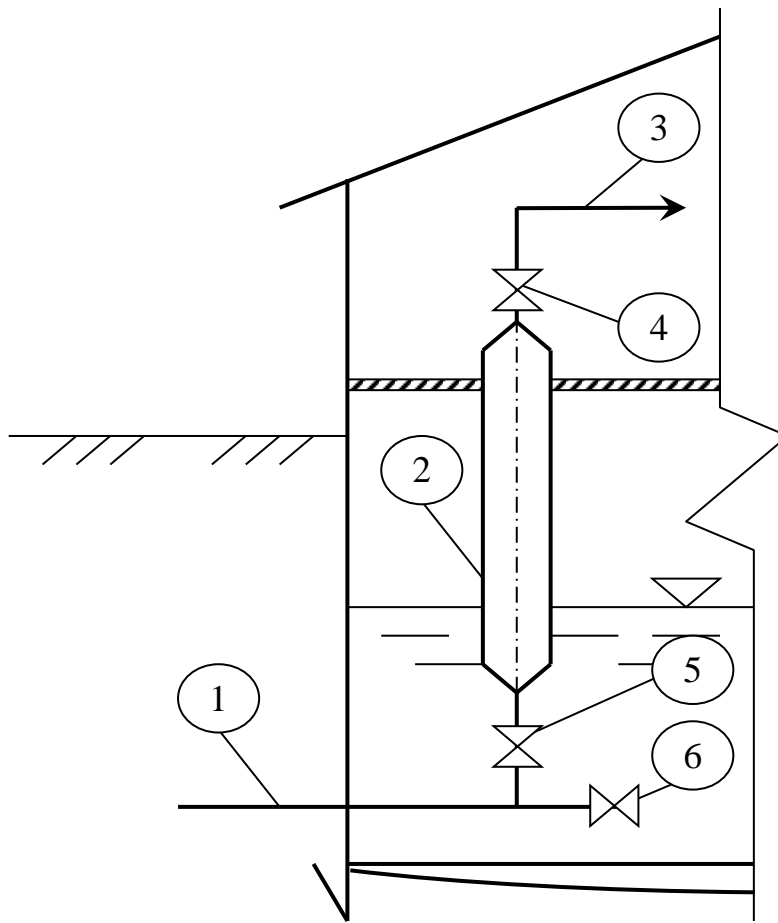
1 – оголовок; 2 – самопливні лінії; 3 – береговий колодязь; 4 – насосна станція I підйому; 5 – сифонна лінія (для варіанту водозабору з сифонними лініями) 6 – вакуум – насос.

Рисунок 3.7 – Схема руслового водозабору

1 – самопливні труби; 2 – всмоктуючі труби; 3 – напірний трубопровід для зворотної промивки.

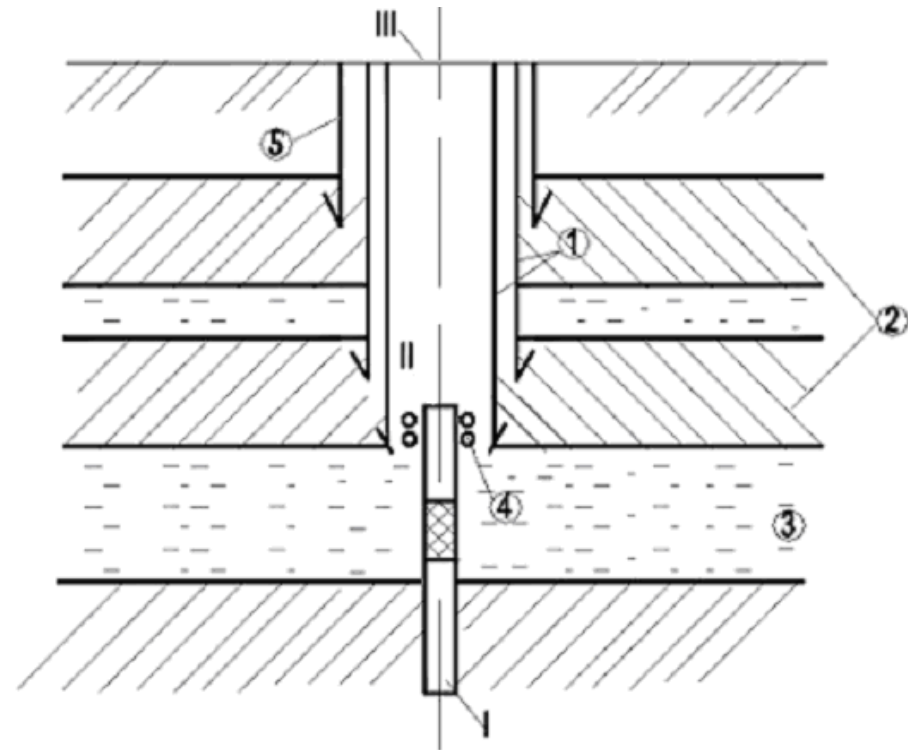
Рисунок 3.8 – Схема промивки зворотнім током води

Рисунок– Схема гідроімпульсної
промивки самопливних
і сифонних ліній

Таблиця 3.2 – Терміни виконання періодичних оглядів і робіт

Споруди, обладнання, роботи	Термін огляду	Термін очищення
Оголовки і ґрати водоприймачів в умовах нормального режиму роботи	2 рази на рік	За необхідністю
Самопливні лінії	1 раз на рік	1 раз на рік
Береговий колодязь: в тому числі: - видалення осаду; - ремонт сіток;	2 рази на рік постійний нагляд	1 раз на рік за необхідністю
Укріплення берегової смуги біля водозабору	2 рази на рік	2 рази на рік
Перевірка стану і роботи засувки, приймальних клапанів і сіток, арматури, самопливних усмоктувальних та грязьових трубопроводів.	2 рази на рік	

I – фільтр; II – стовбур; III – горловина свердловини;

1 – обсадні труби; 2 – водонепроникна порода;
 3 – водоносний пласт,
 з якого забирається вода; 4 – сальник; 5 – кондуктор.

Рисунок 3.10 – Трубчастий колодязь

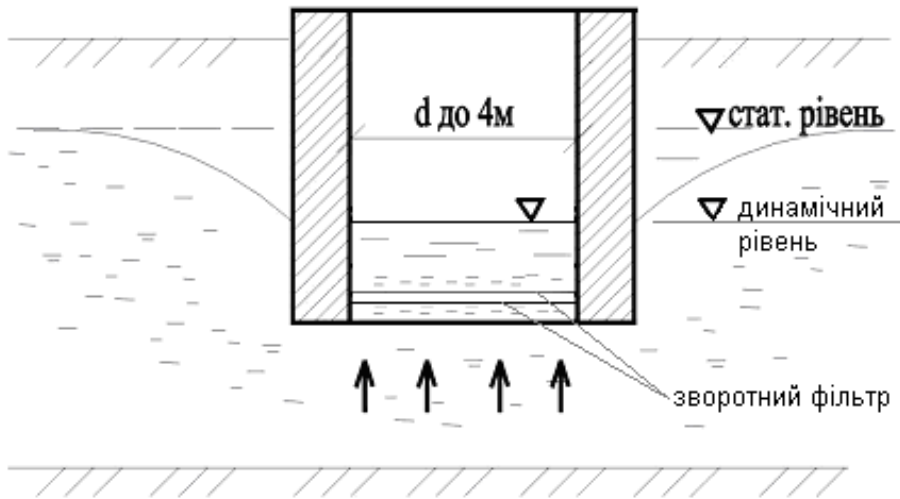
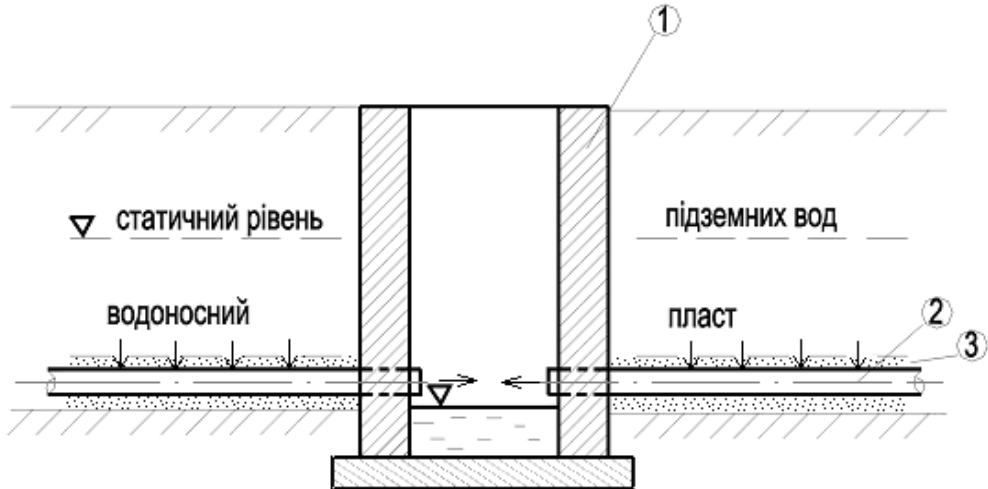

Рисунок – Шахтний колодязь

1 – збірний колодязь, 2 – горизонтальні водозбори, 3 – зворотний фільтр.

Рисунок – Схема горизонтального водозбору

Практичне заняття

Тема заняття: Визначення витрат і втрат води при проведенні експлуатаційних робіт на водопровідній мережі

До початку занять необхідно засвоїти наступний матеріал:

1. Об'єм води $W_{\text{сп}}$, м³, що витрачається при спорожненні заданих ділянок трубопроводів складає:

$$W_{\text{сп}} = 0,785 \sum_1^n D_i * L_i ,$$

де n – кількість ділянок трубопроводу;

D_i - діаметр i -ої ділянки трубопроводу, м;

L_i – довжина i -ої ділянки трубопроводу, м.

2. Секундні витрати води Q_i , м³/сек, на промивання i -ої ділянки мережі залежать від способу промивання, діаметру труб, D_i і швидкості руху води, V_i .

Способи промивання:

- гідравлічний – $V = 1-1,5$ м/сек;
- гідропневматичний - $V = 1,5 – 3$ м/сек;
- гідромеханічний - $V = 1,5 – 3$ м/сек.

$$Q_i = 0,785 * D_i * V_i$$

де D_i – діаметр i -ої ділянки трубопровода, м;

V_i - швидкість руху води, м/сек.

3. Об'єм води $W_{\text{пр}}$, м³/год, витрачений на профілактичне промивання ділянок складе:

$$W_{\text{пр}} = 2800 \sum_1^n D_i^2 * V_i * T_{\text{пр}},$$

$T_{\text{пр}}$ – тривалість промивання, год (не менше 4 год).

4. Об'єм води $W_{\text{дез}}$, м³, на дезінфекцію i -ої ділянки трубопровода довжиною L_i , м, складається із об'ємів води на заповнення і промивання трубопроводу.

$$W_{\text{дез}} = 0,785 * D_i^2 * L_i * (K_1 + K_2),$$

де D_i - діаметр i -ої ділянки трубопровода, м;

L_i – довжина i -ої ділянки трубопровода, м;

K_1 і K_2 – коефіцієнти, що враховують необхідне збільшення об'єму води на дезінфекцію і промивання для досягнення концентрації хлорної води 0,3 г/м³ в найбільш віддалених точках.

5. Втрати води із водопровідної мережі.

Витоки води із i -го отвору в трубах або арматурі складають:

$$Q_i = 3600 j * S^2 * g * H_i, \text{ м}^3/\text{год};$$

де $j = 0,6$;

S – площа живого перетину i -го отвору в м^2 ;

$g = 9,81 \text{ м/сек}^2$;

H_i – напір в мережі, м;

Об'єм води $W_{\text{ВИТ}}$, що витекла за час $T_{\text{іВИТ}}$ із отвору:

$$W_{\text{ВИТ}} = 9600 * T_{\text{ВИТ}} * S * H_i , \text{ м}^3 ;$$

При пошкодженні стінок трубопроводу, зовнішніх стикових з'єднань, запірної арматури, зворотних клапанів, фланцевих з'єднань приймають:

$$S = 2 * 10^{-4} \text{ м}^2 ; T_{\text{іВИТ}} = 24 \text{ год.}$$

Тоді:

$$W_{\text{ВИТ } i} = 46 * S * H_i$$

При тріщинах в трубопроводі приймають:

$$S = 0,04 * D^2 ; T_{\text{ВИТ}} = 24 \text{ год};$$

Тоді:

$$W_{\text{ВИТ}} = 9200 D^2 * H_i$$

При ушкодженнях і розривах труб:

$$S = 0,59 * D^2 \text{ м}^2 ; T_i = 3 \text{ год};$$

Тоді:

$$W_{\text{ВИТ } i} = 17000 * D_i * B_i$$

де B_i – глибина закладання трубопроводу, м.

Завдання 3.1.

Визначити витрати води:

- при скиданні води перед ремонтом трубопроводу;
- при прочищенні трубопроводу;
- при дезінфекції трубопроводу.

Завдання 3.2.

Визначити втрати води при аваріях на трубопроводі.

Варіанти завдань визначаються по таблиці 2 згідно з порядковим номером в журналі академгрупи.

Таблиця 2 – Варіанти завдань

* - умовні позначки: отв – отвір в трубопроводі; тріщ – тріщина в трубопроводі; розр – розрив трубопроводу.

Вар.	Параметри									
	V м/се к	D м	L м	T _{пр} год	K ₁	K ₂	S мм ²	B м	T _{вит} год	Хар. ПОШК .*
1	2	0,6	800	6	0,7	0,7	56	4	24	Отв
2	1,8	0,3	600	8	0,7	0,7	84	6	24	Тріщ
3	1,5	0,8	1000	5	1	1	150	8	3	Розр
4	2,3	0,3	500	4	0,6	0,6	48	8	24	Отв
5	1,6	0,7	700	6	0,7	0,7	90	12	3	Розр
6	1,2	1	250	7	1	1	75	6	24	Тріщ
7	2,5	0,3	1000	5	1	1	32	7	24	Отв
8	2	1,2	300	7	1	1	70	6	24	Отв
9	1,5	0,6	500	6	1,1	1,1	120	4	3	Розр
10	2,5	0,8	700	8	0,6	0,6	80	8	24	Тріщ
11	1,3	1	850	4	0,9	0,9	36	10	24	Отв
12	2,5	0,3	650	6	1	1	200	12	3	Розр
13	2,7	0,6	750	7	0,6	0,6	50	6	24	Тріщ
14	1,8	0,8	450	6	0,7	0,7	37	8	24	Отв
15	2	1,2	500	6	0,8	0,8	80	4	3	Розр

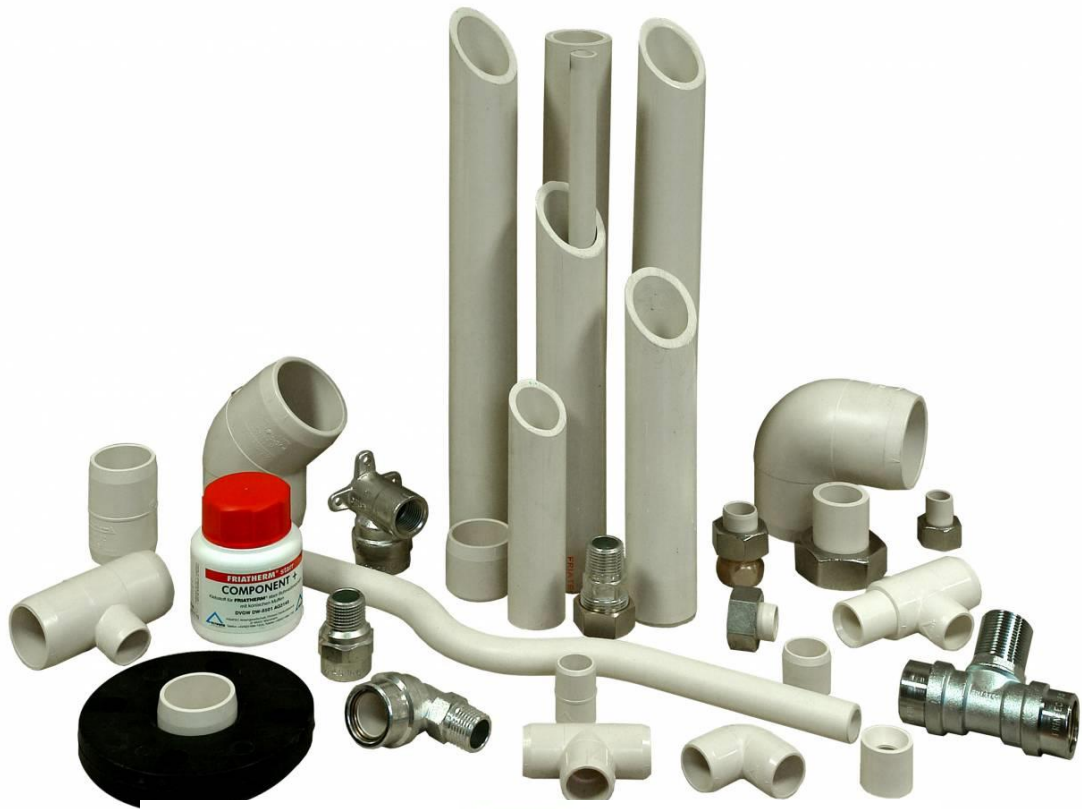

Рисунок – Водорозбірний кран
вентильного типу

Рисунок - Змішувач з однією
рукояткою

Рисунок - Змішувач
термостатичний